

Stockholm 3 november 2009
Dnr 31-10826/09

Feasibility Study on animal welfare labelling and establishing a Community Reference Centre for Animal Protection and Welfare

I linje med EU: s handlingsplan för djurskydd 2006 – 2010 har EU – Kommissionen låtit utarbeta en rapport kring djurvälståndsmärkning och inrättandet av ett djurvälståndscentrum. Handlingsplanen innehåller ett antal aktiviteter där man förutom lagstiftning också vill se möjligheter med att marknaden och konsumenterna kan förbättra djurskyddet. Djurskyddet Sverige (DS) har beretts möjlighet att yttra sig över rapporten.

Sammanfattning

DS anser:

- Att märkningen av livsmedel måste medverka till att djurskyddet förbättras för livsmedelsproducerande djur. En märkning som endast visar att gällande lagstiftning inom EU uppfylls (alt 3) är därmed helt oacceptabel. Riktlinjer för djurvälståndsmärkning och djuromsorgsprogram (alt 7) kan inte heller förväntas innebära tillräcklig påverkan på utvecklingen av djurskyddet.
- Att införandet av en gemensam frivillig EU-standard för djurvälstånd (alt 6), motsvarande EU-förordningen för ekologisk produktion, inte får innebära en försämring av svenskt djurskydd. Rapporten har inte beaktat skillnader i djurskyddslagstiftning mellan medlemsländer, varför en gemensam standard kan komma att hamna under svensk djurskyddslagstiftning (jämför EU-ekologiskt)
- Att obligatorisk djurskyddsmärkning (alt 1 och 2) i dagsläget inte är möjlig för alla typer av animaliska produkter i brist på eller tydliga definierade alternativ i djurhållningssystemen för olika djurslag eller harmoniserade mätinstrument typ indikatorer. Utvecklingen för att hitta sådana alternativ bör inte avstanna.
- Att märkningen av ägg med djurhållningssystem ska behållas, eftersom detta har främjat en positiv utveckling och gett konsumenterna möjlighet till medvetna val.
- Att frivilliga harmoniserade system som preciserar djurvälståndspåståenden (alt 4 och 5), analogt med hälsopåståenden för livsmedel, kan vara en väg att ge konsumenterna bättre möjlighet att värdera frivilliga kvalitetssäkringssystem. Utveckling och tillämpning av frivilliga certifierade välfärdsstandarder bör uppmuntras genom möjlighet till EU-stöd.
- Att konsumenterna måste ges möjlighet att välja bort kött från djur som inte bedövats innan slakt genom en märkning på produkten. En märkning med Halal eller Kosher ger också berörda religiösa grupper möjligheten att göra medvetna val och bör därför inte vara diskriminerande.

- Att märkningen måste ge konsumenterna möjligheten att göra medvetna val. I avvaktan på fungerande märkningssystem bör ursprungsmärkning införas på samtliga animaliska produkter.
- Inrättandet av ett djurvälståndscenter bör stödjas. Det är angeläget att utvecklingen av djurskyddet får en fristående funktion med ett tydligt uppdrag. En del av uppdraget kan vara utvecklingen och tillämpningen av Welfare Quality.

Synpunkter

Bakgrunden till rapporten är EU:s handlingsplan för djurskydd 2006 – 2010 om möjligheten att låta marknaden och konsumenterna driva på för bättre djurskydd. Konsumentstudier på EU- nivå och nationellt har visat att en majoritet av konsumenterna vill göra medvetna val, men ofta finns hinder på grund av bristande information eller vilseledande budskap. Kvalitetssäkringssystem och certifiering som inkluderar djurvälståndsaspekter har utvecklats, som gynnat utvecklingen. DS stöder inte OIE:s (internationella djurhälsoorganisationen) uppfattning att endast OIE:s standarder ska gälla. Men DS vill betona att åtgärder för att utnyttja marknaden för att vara pådrivande för en positiv förändring inte får vara ett alternativ till att införa djurskyddsförordningar eller direktiv. DS stöder också EU:s ambition att EU:s livsmedelsproduktion ska konkurrera med kvalitet gentemot tredje land.

Kommissionens konsultation, konsumentstudier och kartläggning av marknaden i EU och vissa andra länder bildar underlag för rapportens rekommendationer. Rapporten anger åtta olika alternativ varav tre med obligatoriska krav på märkning och fyra frivilliga alternativ. Ett alternativ är att inte göra något alls, vilket DS anser vara oacceptabelt enligt intentionerna i handlingsplanen. DS stöder uppfattningen att obligatorisk märkning av djurvälståndstandarder är i dagsläget omöjligt att genomföra i brist på tydliga definitioner av djurhållningssystem för alla djurslag och harmoniserade mätinstrument typ indikatorer. Men det innebär inte att DS inte inser värdet av den äggmärkning som gäller idag. Den har sannolikt ökat andelen värphöns i frigående system. Att obligatorisk märkning enligt rapporten skulle hamna i konflikt med WTO:s regelverk anser DS inte är ett argument för att inte verka i riktningen mot att införa en relevant märkning, som kan gynna djurskyddet. WTO har inte utmanat EU:s äggmärkning, vilket tyder på att en sådan utveckling är möjlig. Att obligatoriskt märka med en EU-logga, dvs att man följer EU:s minimilagstiftning måste förkastas. Det ger ingen som helst drivkraft för ett förbättrat djurskydd, möjligen kan det ställa krav på import från tredje land. Dessutom exkluderas många animaliska produkter exempelvis nöt –och lammprodukter mejeriprodukter. Detta är ett alternativ som stundtals framförts från politiskt håll.

Rapporten har inventerat idag förkommande certifieringar som inkluderar djurvälståndskriterier antingen endast eller som en del av kvalitetskoncept. DS förväntar sig över att Shechita (kosherslakt utan bedövning) bedömts vara ett djurskyddskoncept. DS möter många upprörda konsumenter som vill ha möjlighet att välja bort kött från icke bedövade djur. Frågan behandlas i rapporten i en bilaga. 5. Det bedöms som omöjligt att införa en sådan märkning utan att komma i konflikt med religiösa samfund. DS anser att en märkning med halal eller kosher inte är diskriminerande eftersom det ger möjlighet att såväl välja som att välja bort.

Frivilliga system är mer genomförbara eftersom det medger att man inför märkningen successivt. Ett av de frivilliga alternativen handlar om harmoniserade krav på frivilliga påståenden när det gäller djuromsorg och det andra samma sak fast det gäller påståenden när det gäller djurhållningssystem (alt 4 och 5). Detta påminner om lagstiftningen kring hälsopåståenden för livsmedel, health claims. Detta kan vara en väg framåt, som ger mer redlighet i marknadsföringen, bli tydligare i konsumentkommunikationen och kan också fungera som pådrivande i djurskyddsarbetet.

När man rekommenderar en för EU gemensam djurvälståndstandard (alt 6) så hänvisar man till erfarenheterna av införandet av förordningen för ekologisk produktion och gemensam logotype. EU-ekologiskt anges i rapporten som en framgång eftersom det ansetts ha gett genomslag på marknaden och uppskattades av marknadens aktörer f f a handeln, som är beroende av volymer. Det kan råda delade meningar om EU-ekologiskt verkligen är en framgång på marknaden eftersom andelen inom EU fortfarande är väldigt liten. En del av framgången beror också på EU- och nationellt stöd till produktionen. Ett intressant alternativ är i så fall att på liknande sätt ge EU-stöd till certifierade djurvälståndskoncept.

Ett centrum för djurskydd och djurvälstånd kan komplettera EFSA:s arbete med riskvärderingar och samla expertkompetensen. Syftet är också undvika dubbelarbete mellan olika institutioner som bedriver forskning inom området. DS tror att det finns en fördel att samla funktionen till en etablerad och kompetent offentlig forskningsinstitution. Det är viktigt att den institution som får uppdraget har hög beställarkompetens samt har forskarvärldens förtroende. Ett prioriterat område är att vidareutveckla resultaten från EU-projektet Welfare Quality, så att indikatorer och strategier kan implementeras och komma till användning.

Med vänlig hälsning
Djurskyddet Sverige

Sven Stenson
Ordförande

Gunnela Ståhle
Styrelseledamot